

*Különös bibliát-idéző
ragály! – De birodalmak estek,
nem kapva lélekzetnyi verset.*

*Szörnyű. De – zengve bárhogy – költők,
kik nem adják ki igazunkat,
rászolgálnak, ha belefűlnak!*

BÓTA TIBOR

MIÉRT A GELLER?...

Bevezetőül néhány gondolat Bandi leveléből:

„Minduntalan elgondolkodom, hogy szabad-e írni, belemenni, ütközni? Sokan olvassák, de alig van érdemi hozzászólás. Sokan maradnak kívülállók. Miért? Aztán mégis erőt vesz rajtam az elszánás, amit nagyban segít a sok támogató telefon, magánlevél.....

De vannak viták, amit tényleg abba kell hagyni, mert már nem épít, mert már nem szól semmiről..... Meg kellene tudni, miért kap gellert a Bokorban oly sokszor a vita?”

Erre próbálom keresni a választ.

Úgy gondolom, hogy elsősorban vitáink témájától függ, hogy gellert kap-e egy téma, vagy sem. Van néhány „nehéz” téma, mint a szentháromság, a szentségek, Jézus csak ember, az egyház-hűség... amelyek ugyan érzelmeket kavarnak fel, de e témákban képesek vagyunk legalább /talán egyet nem értően, de/ megérteni, tolerálni egymás érveit.

A politikai téma az, amely szerintem jelenleg egyértelműen halálra ítélt téma, amíg változtatni nem tudunk ezen, közös erővel. Mire gondolok? (Először egy kis fogalom/szóhasználat/ tisztázás, annak érdekében, hogy egyről beszéljünk.)

Politika a gyakorlatban

A politikai gyakorlatnak /politizálásnak/ praktikus szempontból /és nagyon leegyszerűsítve/ számomra az alábbi három lehetséges formája tapasztalható meg:

1. Az eredeti értelmű politika (közügyekkel való foglalkozás). Ez a Bokor szinte teljes tevékenységét lefedi (éhezők, hátrányos helyzetűek segítése, a kicsinyek és szegények szolgálata, kiállítás szóban és cselekedetben a rászorulókat, az emberi értékek /pl. béke/ MELLETT (nem valami/valaki ellen!). Azaz röviden megtanulni személyesen/közösségileg a rászorulókat, ill. a kisebb-nagyobb közösségekért élni.

2. Aktuálpolitika. A mai /hazai és világméretű/ társadalmi folyamatok értékelése, az eligazodás/befolyásolás segítése érdekében. Pozitív fogalom lehet, ha az alábbi megfontolások alapján áll:

- legyen képes megőrizni a függetlenségét, helyesebben az általános emberi (számunkra Jézusi) értékekhez igazodását,
- legyen képes belátni, hogy a Jézushoz igazodásnak nem ez az elsődleges fóruma. Azaz lássa be, hogy vannak feladatok, amelyek itt már nem oldhatóak meg, azaz a megoldás más területen keresendő.

3. Hétköznapi (érzelmekkel játszó) politika. Ez lényegében az aktuálpolitika torzult, negatív formája. Ez a politika az érzelmekkel JÁTSZIK, túlfűti az indulatokat, és valamelyik politikai oldalhoz kötődik. Ezzel nem lehet mit kezdeni. Ha enged az ember annak a kísértésnek, hogy – Bandi szavaival – az érzelmi húrokon JÁTSZÓ politika indulatokat gerjesszen benne, ELVESZIK! Ennek a politikának egyetlen célja: a hatalom minél teljesebb birtoklása, és a másik oldal megsemmisítése. Ez folyik világméreteken, és hazánkban is jelenleg. Mindkét oldal a másikat akarja megsemmisíteni, és el akarja hitetni a közemberrel, hogy ez vezet a megoldáshoz, mert a másik oldal a fejlődés és a jólét megteremtésének a legfőbb gátja.

Ebben a felhevült érzelmi állapotban az ész-érvek tehetetlenek, semmi változást nem képesek elérni. Nem azért nem, mert a másik oldalból hiányzik a jó szándék! Mindkét oldalon lévők hiszik és erősen érzik, hogy nekik van igazuk, és nem értik, hogy a másik oldalon lévők ezt miért nem így látják. Ez az indulatokkal átfűtött érzelmek elhiteti az emberrel, hogy amit érez az megkérdőjelezhetetlen. Miért állítom ezt?

Az uszodában, a szaunában hosszabb ideje figyelem az embereket. Hallgatom az időnként megjelenő csoportok politikai témájú indulati kitöréseit, melyek intenzitása – független attól, hogy melyik oldallal szimpatizálnak - teljesen megegyező. Elgondolkodom... nézem az arcukat, figyelem magatartásukat, jó szándékú segítőkészségüket, figyelmességüket az idősebbekkel, vagy előzékenységüket nőnemű embertársaikkal. Ez is teljesen egyforma. Ez a tapasztalat egyre jobban megerősít abban, hogy heves indulataikat valóban őszintének érzik mindkét oldalon, nem rossz-szándékú bosszantás a véleményük. Ilyen felfokozott érzelmi fűtöttség (elnézést a hasonlatért) hasonlóan az Isten-élményhez nagyon erős BIZONYOSSÁGOT képes

adni, amelyet a racionális érv szinte képtelen megingatni. Az ilyen állapotban lévő ember nem azért nem érti a másikat, mert „nem akarja”, hanem mert valóban „nem tudja” még elképzelni sem azt, ami érzelmi bizonyosságában megalkotott képébe nem illik bele. Ilyen túlfűtött emocionális állapotban átélt - az érthetetlen idegenség miatti - frusztrált érzés képes a korábbi erős kötelekeket is meggyengíteni, ellehetetleníteni.

Példát adtam nektek... (Jn. 13, 15)

Mik is voltak Jézus képességéből/lehetőségéből adódó kísértő gondolatai? Nagysággal, hatalommal, erővel rendet teremteni. Milyen csapdát állítottak neki az adópénz kapcsán? 1. Isten, vagy császár? Az ő válasza: Isten és császár (különálló, de egyik sem tagadható). 2. Nemzet, vagy nemzetet-elnyomók? (A korabeli hétköznapi politika kérdése.) A nemzeti érzéssel túlfűtött emberek /Zelóták/ számára Jézus válasza egyértelműen nemzet-ellenes. Még legszűkebb körét is elérte a hétköznapi politika szele. Az őt rajongva/tevesen szerető Júdás így válik, akarata ellenére árulóvá.

Jézus még a provokációk nyomása alatt sem volt hajlandó arra, hogy az adott pillanatban megváltoztathatatlan (római megszállás) megváltoztatására buzdítson. Pláne elítélte az erőszakos változtatás gondolatát. Helyette az ellenségszeretetre buzdított.

A levélváltás kapcsán

A levelek megírásának indítéka/motivációja

Mindkét levél központi kérdése, aggodalmának alapja: viszonyunk az Európai közösséghez. Mindkettő választásra kényszerítő: vagy-vagy.

David Baer professzor gondja a nyugati tábortól való elszakadás, mely legyengítené a szövetséget, és a keleti tábor felé sodorná nemzetünket. Szerinte a nemzeti szuverenitásért folyó küzdelem – a harmadik út – kelet felé vezet, ezért számára a valós nemzeti érdek: igazodni a közös értékekhez. Nem áll szóba az „és”-sel, azaz, hogy az EU és a nemzeti érdekek eltérőek is lehetnek. Pedig még egy egyetértésre törekvő családban is ütközhetnek időnként az egyéni és közösségi érdekek. Az ezek közötti egészséges egyensúly (melyben hol az egyén, hol a közösség érdeke érvényesül) képes csak megtartani az egyén és közösség közötti tartós – mindkét felet kielégítő - kapcsolatot.

Márfi Gyula érsek azért aggódik, hogy „a hatalom és a médiumok nagy részét kezében tartó, élesen keresztényellenes, ultra liberális Európa... megmérgezi” nemzetünket. Ő sem áll szóba azzal, hogy egy adott közösségben/szövetségben mind a közösség, mind a tagok jó értelmű érdekei létező valóságok. Hogy mindkettőnek /egy kölcsönös megegyezésen alapuló egyensúly alapján/ érvényesülni kell ahhoz, hogy

mindkét fél számára, tartósan kielégítő legyen a kapcsolat. Az érdek-egyensúly megteremtéséhez pedig valódi – esetenként a saját érdek feladására is képes - kompromisszum kell.

A levelek stílusa

A professzor levelének stílusa jobban megfelel a közszereplőkkel szemben támasztott követelményeknek. Higgadtabb, visszafogottabb, kulturáltabb.

Az érsek levelét indulat fűti, ezért levelének stílusa nem felel meg a közszereplőkkel szemben támasztott követelményeknek. Általánosító minősítéseket sorol fel a másik oldal jellemzésére. (Egyébként is az indulatok/minősítések a másikban is indulatokat szülnek, és növelik a távolságot, a gyűlöletet a vitapartnerek között. A közszereplők felelőssége ezen a téren is nagyobb.)

Olyan vádakát megfogalmazni általánosítva az egyik oldalra, amelyek mint bűnök/gyengeségek az élet minden területén (mindkét oldalon, a civil és klerikális élet területén is egyaránt) előfordulnak, egyrészt, mint általánosítások soha nem igazak, másrészt, ezeket mindenki igyekszik leplezni, és elutasítja.

Erről egy nagyon találó riport jut eszembe. A riporter minden oldal képviselőinek ugyanazt a két kérdést teszi fel. Az egyik: „Igaz-e, hogy az országban nagyon elterjedt a korrupció?”, a másik: „Az ön által képviselt szervezetben vannak-e korrupciók?”. Az elsőre mindenki „igen”-nel, a másodikra mindenki „nem”-mel válaszol... az összegzés magáért beszél.

A konfliktushelyzet körüljárása

Az EU és kormányunk között kialakult konfliktushelyzet szükségszerű, mert léteznek valós érdekkülönbségek is, és sajnos az indulatok még erősítik/mélyíti is a konfliktust. De van a konfliktusnak egy másik nézőpontja is, amit megpróbálok alább kifejteni.

Az EU a nemzetközi nagytőke nyomása alatt áll. Komoly belső gondokkal is szembe kell néznie. Ilyenkor, amikor a problémák több felől is összejönnek, egy paradox helyzet alakul ki. A szorított helyzet miatt a közösség/szövetség vezetőjét/felelősét erősen csábítja az egységes erős-kéz politikája, mert úgy érzi, most átmenetileg nem hiányzik még a tagok ilyen-olyan észrevételeivel is foglalkozni. Ennek következtében a tagok egyéni érdekei sérülhetnek. Pont emiatt még jobban szükség van a tagok által közvetített kontrollra, és az egyéni érdek képviseletére. Ez az egymást erősítő, ellentétes folyamat önmagában is erősen feszültség növelő hatású. Ez látszik az egyik nézőpontból. A másik nézőpontból viszont – minden kellemetlensége ellenére – ez a helyzet, jól jön mindkét oldal számára, mert a viták hevében a saját belső problémákat így el lehet leplezni, és a másikat ki lehet kiáltani bűnbaknak.

Félreértés ne legyen, ezzel nem azt akarom állítani, hogy az EU kifogásai csupán figyelem elterelések lennének, aggályai között vannak komolyan megvizsgálandók is, de JÓL JÖN NEKI, hogy saját belső problémái helyett másról beszélhet.

Még összetettebb a helyzete a magyar kormányoknak. Felelős a nemzeti érdek érvényesüléséért, ugyanakkor szüksége van az EU(-tól, a csatlakozási tárgyalásokon a piac megnyitására) kiakadályozására is. A „több segítség, több beleszólás”-tól való aggodalma csak erősíti a saját érdek képviselését, amit az EU egyre türelmetlenebbül visel el. Másrészt hazai gondokkal is szembe kell néznie. A világgazdasági válság hatása, a tőkehiány a társadalmi élet egyre több területén komoly anyagi-elvonásokat tesz szükségessé, emiatt az elégedetlenség egyre erősödik. A kormány is szorult helyzetben van, ezért őt is csábítja az egységes erős-kéz politikája, és előáll a paradox helyzet. Az átmenetileg szükséges(nek vélt?), központosításra törekvő politika miatt megjelenik az egyéni érdek sérülésének lehetősége. Emiatt egyre nagyobb szükség van az igazi kontrollra, és az egyéni érdekek képviselésére. Ennek küzdelme folyik ma hazánkban. Visszatérve az EU-val való kapcsolatunkra. Kormányunk EU-kritikájának egy része valódi, és a nemzetközi nagytőke számára nagyon kényes problémákat feszeget, de számára is JÓL JÖN, hogy a nemzeti önrendelkezésre irányítva a figyelmet a hazai problémák, gondok eltörpülhetnek.

Lehet egyedül is, Európa nélkül?

Elméletileg igen, de jelenleg – az adott körülmények között - szerintem utópia. Semmi realitása. Több szempontból sem. Sem anyagi, sem erkölcsi tőkénk nincs elég hozzá! A szövetségekbe tömörülő világban gazdaságilag egyedül létezni, és boldogulni, erre csak egy anyagiakban-gazdag nemzet próbálkozásának lehet esélye. Ahhoz pedig, hogy partnernek elfogadjanak egy szövetségen kívüli nemzetet, egységes, megbízható, kiszámítható, és egészséges nemzeti öntudattal rendelkező nemzetre lenne szükség (pl. Svájc, Norvégia).

Beszélhetünk-e egységről ott, ahol magyar a magyart másképp gondolkodása miatt minősíthetetlen jelzőkkel képes illetni, és ellenségnek tekinti? A kívülállók számára vajon mennyire lehetünk megbízhatóak/kiszámíthatóak, ahol az egymást követő kormányok minden gond nélkül képesek figyelmen kívül hagyni a korábbi nemzetközi megállapodásokat? Az egészséges nemzeti öntudat megvalósítására valóban nagy esélyeink lehetnének, nagyon sok KÖZÖS dolgot megláthatnánk és értékelhetnénk, ha nem „megosztottan” néznénk a világot. Persze arra is szükség lenne, hogy a tudomány és művészet mindig meg tudja őrizni függetlenségét, és hivatásának élni.

Mit tehetünk mi?

(A kifelé való teendőinkkel most az idő rövidege miatt nem kívánok foglalkozni.)

- Ha igényt tartunk a „kontraszt társadalom” jelzőre, meg kell próbálnunk másként kezelni a politikai másként-gondolkodást, mint azt a világ teszi. Jó lenne legalább odáig eljutni, hogy indulatok nélkül – egymást megérteni megpróbálva - beszélni tudjunk róla. Ez nem kevés! Melinda nagyon tisztalelkű, jó-hiszemű lélek, azt írja „egy csésze tea mellett...” sajnos én úgy gondolom, hogy jelenleg ehhez néhányunknál „több kancsó tea” sem biztos, hogy elég lenne. Persze Melindának nagyon is igaza van abban, hogy az eldurvult vitákat, a politikai másként gondolkodás miatt megingott /korábban talán szoros/ kapcsolatokat csak személyesen érdemes, lehet rendbe tenni.
- Vegyük figyelembe, hogy politikai témában mindannyian érzelmileg erősen érintettek vagyunk. Ezért kerüljük a sértő/bántó „jól beolvasó” szándékú gondolatok, írások közzétételét! Tartsuk tiszteltben a másik oldal érzelmeit. (Ne minősítsünk! Ne számoljunk be a másik oldalt lejárato eseményekről /bohócmenet, cinikus „kitüntetések”/. Ne adjuk tovább „csak úgy” /nem-én-írtam/ amit kaptunk!)
- Az egymás érzelmeire figyelés nem azt jelenti, hogy nem fogalmazhatunk egyértelműen és világosan. Nemcsak a minősítés, de az egyértelműen megfogalmazott vélemény is okozhat sebet (az érzelmi érintettségünk miatt). De ez utóbbinak van esélye a begyógyulásra.
- Közülünk néhányan jelezték a levelezésnél tapasztalt szeretetlenséget. Nagyon jól teszik. De ahhoz, hogy hitelesen is tegyék mindezt, többre van szükség. Akkor lesz hiteles a szeretetért aggódásuk, ha bármelyik oldalt ért szeretetlenség/bántás esetén sikítanak.
- A legnehezebb „mit-tehetünk”. Ha valakit közülünk mégsem tud uralkodni indulatain, próbáljuk meg több türelemmel elfogadni, és szeretettel hűteni le a benne /és önmagunkban lévő/ indulatot: megbotránkozás/visszabántás helyett: „ez engem bánt”, „bántják a testvéreket” jellegű jelzésekkel.

Befejezésül Rónay György a "Szerápcion legendák" c. verséből két sor:

„Ha nincs mit égessen, fegyvertelen a láng.

„, Ezért nincs is pokol Szerápión, ha magadban kioltod.”

Sokan vagyunk a Bokorban, akik hallgatunk, bár kínlódjuk a szeretetlen, minősítő, olykor gyűlölködő hangokat. De amíg felháborít az ilyen hang, tudnunk kell, hogy bennünk is „van még, mit lángra lobbantson”. Ezért hát kezdjük a tisztítást önmagunkon. Daninak igaza van, amikor a testvéri kontrollt megelőzően, elsődlegesen az önkontrollra bízta.

(Sokáig gondolkodtam: írjak, ne írjak. Most is bizonytalan vagyok. Egy, ami írásra indított mégis: szeretnék valamit törleszteni a „békítő hang” melletti kiállítás területén elkövetet mulasztásaim terén.)

Szeretni akaró szándékkal: Bóta Tibor

Éva: *Együtt mentük el és a buszmegállóban beszélgettünk, amikor jött a busz és ő (Gyurka) a mondat felénél felszállt a buszra és elment. Hát ez azért sok – gondoltam. Megvárhatta volna a következő buszt, hogy befejezze a mondatot Sárinak pedig azt mondtam: nézd, te ismered, mondd meg neki, hogy én ennek a mondatnak a másik felét is hallani szeretném. Így kezdődött a tényleges kapcsolat.*

.. *...Sajnos a megismert Bokor-tartalmak nem élnek bennem már olyan dübörgő erővel, hogy hirdetni tudjam "akár alkalmas, akár alkalmatlan". Bokorbeli életem már tiszta haszonélvezés. Talán nem éltem meg igazán, nem vált vérré bennem...*

....*Nem azt mondta: Gyertek, ha van kedvetek, hanem: Ezt csináljuk meg! Nem lehetett nemet mondani. Ez a karizmatikus ember..... és akkor .. elindul az ember és egyszer csak ott egy fal, és ahogy közelebb megy hozzá látja, hogy csak köd.*

FARKAS ISTVÁN

RIPORT BOKROSOKKAL... IDŐTLENÜL HATÓ KEZDETI IMPULZUS

„...a világmindenség egymástól függő események dinamikus szövege. Egyik tulajdonsága vagy alkotóelme sem tölti be az egészet fenntartó alapzat szerepét; mindegyik a többi

alkotórész tulajdonságainak következménye...” Fritjof Capra

Szikrázott a téli nap a Városligetre leesett vastag havon. Csak néhány kutyasétáltató mászkált délelőtt a kopasz platánok alatt. A nyomok már össze-vissza szabdalták a szűz havat, de az úttest fehér volt még, mert napok óta tartotta magát a fagy. Beljebb, a Damjanich utcában már minden fekete volt és latyakos a sózástól. A hangulat is más volt. Valahogy fázósabb, mert a nap ide már nem süttött be. Tudtam róla, mert egy ablakot éppen becsuktak a hatodikon és egy pillanatra felvillant a tükröződése, de csak közvetve érintett. A fénye ott volt, de a melege – az a kevés – már nem. A kétudvaros, gangos ház régi emlékeket idézett fel bennem, amíg vártam, mert Éva leszaladt valahová – kicsit korábban érkeztem.

Udvariasan vezetett be a lakásba, majd a kis kuckójába. Gyurka bácsi Óbudavári odúja jutott eszembe. Csak, ami szükséges... És, egy számítógép. Csönd volt és nyugalom. Egy kicsit még rendeztettem a diktafont és közben lényegtelen dolgokról fecsegetem, majd lassan lecsendesedett minden bennem is.

Próbáljunk meg először arról beszélgetni, hogyan jelent meg Nálad az a kezdeti impulzus, ami a mai napig eltartott, és ami újra és újra felújul az évek, évtizedek során. Hogyan kezdődött Neked az a nagy kaland az életedben, amit ma már Bokornak nevezünk?

Nehéz már a közösségben. Amikor valaki mély hangon zárt szájjal beszél – úgynevezetten elmélyülten imádkozik – akkor semmit sem hallok a készülékkel – kezdte Éva és rögtön magamra is vettem, hiszen mély hangon sokszor zárt szájjal szoktam dörmögni főleg akkor, ha úgy érzem, valami fontosat mondok. Persze nem így indult - folytatta. 14 éves koromban, 48-ban kezdődött az egyetemisták által létrehozott cserkészeknél, az utolsó két évükben, mielőtt feloszlatták őket. Lelkiatya szükségessége, Sík Sándor versek a tábortüznél, önévelés, Franklin naptár, lelkigyakorlatok és minden szép és jó, ami ezzel kapcsolatos. Ott értettem meg, hogy nem a szemüveg számít, ami nagyon zavarta a hiúságomat, hanem az, hogy ember légy. Gresz Sári, aki ennek a csapatnak tagja volt, épp Szegeden járt egyetemre és ott találkozott Gyurkával, aki az egyetemi lelkész volt. Ez abban az időben volt, amikor Kolakovits jött Rómából. Sári az első csoportszervezésben már benne volt. Közben a cserkészetet feloszlatták, de egy tízfős mag együtt maradt és ezt Sári, mikor Pestre visszakerült készen találta egy csoport megszervezéséhez. Az egész csoport Juhász Miklóst választotta lelki-atyjának. Szóval hihetetlen jó közegbe kerültem, amit akkor igazából még fel sem fogtam. Talán ötven táján volt egy nyári lelkigyakorlat. Profi módon volt megszervezve,